

ස්වේච්ඡා ආධාරක මරණය (Voluntary Assisted Dying)

Sinhalese

නෛතික සහ සමාජ කරුණු පිළිබඳ කමිටුවේ නිර්දේශය

2016 ජුනි මාසයේදී, දේශපාලන පක්ෂ සියලුදෙනාම සැඟවුණ පාර්ලිමේන්තු කමිටුවක් විසින් ජීවිත අවසානය පිළිබඳ විකල්ප (End-of-life Choices) විමර්ශන වාර්තාව පාර්ලිමේන්තුවේ සහාගත කරන ලදී.

කමිටුව නිර්දේශ 49ක් ඉදිරිපත් කළ අතර ඉන් 29ක් සහන සත්කාර (palliative care) වැඩිදියුණු කිරීම පිළිබඳව වදා, 18ක් කල්තියා සත්කාර සැලසුම් කිරීම (advanced care planning) පිළිබඳවද විය.

ස්වේච්ඡා ආධාරක මරණය පිළිබඳ නෛතික රාමුවක්ද, ස්වේච්ඡා ආධාරක මරණය ක්‍රියාත්මක කරන ලෙස රජයෙන් ඉල්ලා සිටීමක්ද ඔවුන්ගේ නිර්දේශ වලට අඩංගු විය.

කමිටුවේ වාර්තාව සඳහා 1000කට අධික ගණනක් ප්‍රජාවේ සහ විශේෂඥයන්ගේ අදහස් ඉදිරිපත් කිරීම් සලකා බලා ඇත. අන්තර්ජාතික පර්යේෂණ සහ ස්වේච්ඡා ආධාරක මරණය නීතිගත කර ඇති රටවල අත්දැකීම්ද කමිටුව මගින් සලකා බලන ලදී.

රජයේ කැපවීම

ජීවිතයේ අවසානයට ලගාවී සිටින, බරපතල සහ සුව කළ නොහැකි රෝගයක් නිසා කල් පවතින සහ දරාගත නොහැකි දුක් විඳින විකටෝරියානුවන් සඳහා ස්වේච්ඡා ආධාරක මරණය නීත්‍යානුකූල කරනු පිණිස ව්‍යවස්ථා හඳුන්වාදෙන බව දෙසැම්බරයේදී රජය විසින් ප්‍රකාශ කරන ලදී.

යෝජිත ව්‍යවස්ථාව, කමිටුවේ 49 වන නිර්දේශය හා අනුකූල වනු ඇත.

ඉන් පසු රජයේ යෝජනාව පාර්ලිමේන්තුවේ ජනද විමසීමකට ලක් කෙරෙනු ඇත. මෙම ජනදය පාර්ලිමේන්තු මන්ත්‍රී වරුන් නිදහස් ප්‍රකාශ කරන ජනදයකි. ඉන් අදහස් කරන්නේ තම සාමාජිකයන් විසින් ජනදය දිය යුත්තේ කුමන ආකාරයටද යන්න ගැන දේශපාලන පක්ෂ මගින් ඔවුන්ව බැඳ නොතබන බවයි.

ස්වේච්ඡා ආධාරක මරණය නිර්දේශය

කමිටුවේ නිර්දේශ කවරේද?

- බරපතල සහ සුව කළ නොහැකි රෝගයක් නිසා කල් පවතින සහ දරාගත නොහැකි දුක් විඳින, ජීවිතයේ අවසානයට ලගාවී සිටින, තීරණ ගැනීමේ හැකියාව ඇති වැඩිහිටියන්ට සමහර අවස්ථාවලදී මියයාමට ආධාර සපයනු පිණිස ආධාරක මරණය පිළිබඳ රාමුවක් කමිටුව විසින් නිර්දේශ කරන ලදී.
- වෛද්‍යවරුන්ට සහ සෞඛ්‍ය සේවා වලට තම හෘදයසාක්ෂියට අනුව ආධාරක මරණයට සහභාගිවීමට විරුද්ධ විය හැකිය.

ස්වේච්ඡා ආධාරක මරණය පාවිච්චි කළ හැක්කේ කාටද?

- පහත කරුණු සපුරා ලන අයට :
 - තීරණ ගැනීමේ හැකියාව ඇති වැඩිහිටියෙක් විය යුතුය;
 - සාමාන්‍යයෙන් චිකිත්සාවේ වාසය කරන, ඔස්ට්‍රේලියානු පුරවැසියෙක් හෝ නිත්‍ය පදිංචි කරුවෙක් විය යුතුය;
 - ජීවිතයේ අවසානයට ලගාවී සිටිය (ජීවිතයේ අවසාන සති හෝ මාස වල සිටින) යුතුය;
 - රෝගියා සිතන අන්දමට තමන්ට ඉවසා සිටිය හැකි ලෙස සහනයක් ලබාගැනීමට නුපුළුවන්, කල් පවතින සහ දරාගත නොහැකි දුක් විඳීමට හේතු වූ බරපතල සහ සුව කළ නොහැකි රෝගයකින් පෙළෙන්නෙක් විය යුතුය;
 - තමන් විසින්ම ඉල්ලීම කළ යුතුය;
 - ආධාරක මරණය ලබාදෙන ලෙස කල් පවතින ඉල්ලීමක් , තුන් වරක් ඉදිරිපත් කර සිටිය යුතුය - මුල් වාරික ඉල්ලීමක්; ස්වාධීන සාක්ෂිකරුවන් දෙදෙනෙකුගේ අත්සන සහිත විධිමත් ලිඛිත ඉල්ලීමක්; සහ අවසාන වාරික ඉල්ලීමක්; සහ
 - ප්‍රාථමික සහ ද්විතීයික වෛද්‍යවරයෙක් විසින් ස්වාධීනව ඇගයීමක් කර තිබිය යුතුය. පුද්ගලයා නිසි පරිදි දැනුවත් කිරීම, පුද්ගලයාගේ ඉල්ලීම කල්පවතින ඉල්ලීමක් සහ හේතු සහගත ඉල්ලීමක්ද බවට සහතික වීම සහ එන්තු ගැනීම මොවුන්ගේ කාර්ය භාරයයි.

ස්වේච්ඡා ආධාරක මරණය පාවිච්චි කළ නොහැක්කේ කාටද?

- ස්වේච්ඡා ආධාරක මරණය සඳහා සුදුසුකම ලබාගැනීමේ නිර්ණායක ඉතා දැඩි වන අතර පහත පුද්ගලයන් ස්වේච්ඡා ආධාරක මරණයෙන් බැහැර කෙරේ;
 - මානසික රෝග වලින් පමණක් පෙළෙන අය
 - අවුරුදු 18ට අඩු ළමුන්
 - ජීවිතයේ අවසාන සති හෝ මාස වල නොසිටින පුද්ගලයන්
 - බරපතල සහ සුව කළ නොහැකි රෝගයක් නැති පුද්ගලයන්
 - කල් පවතින සහ දරාගත නොහැකි දුක් විඳීමට පත්ව නැති පුද්ගලයන්
 - තමන් විසින්ම ඉල්ලීම කිරීමට හැකියාව නැති පුද්ගලයන්.
- පුද්ගලයෙකු විසින් ස්වේච්ඡා ආධාරක මරණය සඳහා ඉල්ලීමක් කල් ඇතුළු ඉදිරිපත් කිරීමට නොහැකිය. උදාහරණයක් ලෙසට, පූර්ව සත්කාර සැලසුමක් හෝ පූර්ව සත්කාර නියෝගයක් ලෙස (advance care plan or advance care directive).
- එක පුද්ගලයෙකු වෙනුවෙන් වෙනත් පුද්ගලයෙකුට ස්වේච්ඡා ආධාරක මරණය සඳහා ඉල්ලීමක් කිරීමට නුපුළුවන. ඉල්ලීම අදාළ පුද්ගලයා විසින්ම සහ සෑම විටම ස්වේච්ඡාවෙන්ම ඉදිරිපත් කළ යුතුය.

මිළඟ පියවර

- ස්වේච්ඡා ආධාරක මරණය ව්‍යවස්ථාව පිළිබඳව පැහැදිලි රාමුවක් කමිටුව විසින් සපයා ඇති නමුත්, අනතුරුට භාජනය විය හැකි අය රැකබලාගැනීම සඳහා ශක්තිමත් ආරක්‍ෂා මාර්ග සහිත, ක්‍රියාත්මක කළහැකි පරිපාටියක් නිර්මාණය කරනු පිණිස තවදුරට කටයුතු කිරීම අවශ්‍යය.
- සායනික, නෛතික සහ පාරිභෝගික විශේෂඥයන්ගෙන් සමන්විත අමාත්‍ය විශේෂඥ උපදේශක මණ්ඩලයක් (මණ්ඩලය) රජය විසින් ස්ථාපිත කර ඇත.

- මණ්ඩලයේ භූමිකාව වනුයේ, හොඳින් සළකා බලන ලද විශේෂඥ උපදෙස් ලබා ගනිමින් , කමිටුවේ සොයාගැනීම් සහ නිර්දේශ මත, ස්වේච්ඡා ආධාරක මරණය හා සම්බන්ධ ව්‍යවස්ථා රාමුවක් වර්ධනය සහ ක්‍රියාත්මක කිරීම පිළිබඳ විස්තර සොයා බැලීමයි.
- මණ්ඩලය විසින්, මෙය වර්ධනය සහ ක්‍රියාත්මක කිරීම ගැන විවිධ අදහස් පරාසයක් සහිත ප්‍රධාන කොටස්කරුවන් යොදවා ගනු ලැබේ. සුරක්ෂිත සහ සානුකම්පිත ස්වේච්ඡා ආධාරක මරණය පිළිබඳ රාමුවක් නිර්මාණය කරනු සඳහා අවශ්‍ය පිවිසුම්, ආරක්‍ෂා ක්‍රියාමාර්ග සහ ප්‍රයෝගික කරුණු ගැන විවිධ අදහස් ලබා ගැනීමට මොවුන්ගේ විශේෂඥතා සහ අත්දැකීම් උපයෝගී කරගනු ලැබේ.
- ආරක්‍ෂා මාර්ග සහිත, ක්‍රියාත්මක කළහැකි සානුකම්පිත ව්‍යවස්ථා රාමුවක් නිර්මාණය කිරීමේ තීරණ ගැනීමට මගපෙන්වීමක් ලෙස උපකාරී වන ප්‍රධාන කරුණු සහ ප්‍රශ්න හඳුන්වාදෙන සාකච්ඡා පත්‍රිකාවක් සමුපදේශ ක්‍රියාවලියේ කොටසක් ලෙස නිකුත් කර තිබේ.
- මණ්ඩලය විසින් අතුරු වාර්තාවක් 2017 අප්‍රේල් මාසයේදීත්, අවසාන වාර්තාවක් 2017 ජූලි මාසයේදීත් නිකුත් කරනු ඇත.
- මණ්ඩලය විසින් සළකා බලන ලබන කරුණු අතරට පහත දේ ඇතුළත් වේ:
 - අවසාන වාර්තාවේ භාවිතා කර ඇති කොන්දේසි සහ පැහැදිලි නීති කෙටුම්පත් කිරීමට අවශ්‍ය වන නිර්වචන.
 - ව්‍යවස්ථා රාමුවෙහි සුදුසුකම් නිර්ණායක පැහැදිලිව නිර්වචනය කර තිබීම සහතික කිරීම.
 - ස්වේච්ඡා ආධාරක මරණය හා සම්බන්ධ පුද්ගලයන්ට සහ ප්‍රජාවට ඇතිවිය හැකි අවදානම් අවම කරගත හැකි අන්දම.
 - ස්වේච්ඡා ආධාරක මරණය සඳහා කරන ඉල්ලීම් ඇගයුම් කිරීමේදී ඇති අවදානම් සහ ක්‍රියාපටිපාටි සළකා බැලීමට අදාළ ආරක්ෂිත මාර්ග සහතික කිරීම.
 - සෞඛ්‍ය වෘත්තිකයන්ගේ භෘදුකසාක්ෂිය පිළිබඳ නිදහස ආරක්‍ෂා කිරීම.
 - නිසි අධීක්ෂණ යාන්ත්‍රණ ස්ථාපනය කිරීම.
 - දැනට තිබෙන සෞඛ්‍ය සත්කාර පද්ධතිය සමග සම්බන්ධතා පැවැත්වීම.